

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Helikopter Anne-Baba Davranışlarının Çocuklarının Eğitim Sürecine Yansımalarının İncelenmesi

Gülşah Kara Gömeç¹ ve Yaşar Çelik^{2*}

Öz

Çocuklarının eğitimi açısından anne babaların onların eğitim sürecinde yer almaları gerekli ve önemli olmakla birlikte, bunda aşırıya kaçmaları olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, helikopter anne baba davranışlarının çocuklarının eğitim sürecine yansımalarını incelemektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması ile tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Bu bağlamda çalışma grubu 2022-2023 eğitim öğretim yılında Samsun'da bulunan altı ilkokulda görev yapan 22 sınıf öğretmeninden oluşturulmuştur. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, helikopter anne baba kavramının müdahaleci, aşırı korumacı ve kontrolcü olarak algılandığı ve çocuğun bağımsızlık, karar verme, sorumluluk ve özgüven gelişimine zarar verdiği yönünde bazı tespitlerde bulunulmuştur. Ayrıca, öğretmenlerin bu konudaki önerileri ortaya konmuştur.

Anahtar Sözcükler

Öğrenci
Öğretmen
Anne-baba
Helikopter anne-baba davranışları

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi
21 Kasım 2024
Kabul Tarihi
11 Nisan 2025
Makale Türü
Araştırma Makalesi

Investigation of Primary School Teachers Views on the Reflections of Helicopter Parent Behaviors on the Education Process

Abstract

Although it is necessary and important for parents to take part in their children's education process, overdoing this behaviour may have negative consequences. The aim of this study is to examine the reflections of helicopter parenting behaviours on the educational process of their children according to the views of primary school teachers. The research was designed as a case study, one of the qualitative research designs. The study group of the research was determined by the easily accessible case sampling method. In this context, the study group consisted of 22 primary school teachers working in six primary schools in Samsun in the 2022-2023 academic year. A semi-structured interview form developed by the researchers was used to collect the data. The data obtained from the interviews were analysed by content analysis. As a result of the research, it was found that helicopter parents were perceived as interventionist, overprotective and controlling, and that they harmed the child's development of independence, decision-making, responsibility and self-confidence. In addition, teachers' suggestions on this issue were put forward.

Keywords

Student
Teacher
Parents
Helicopter parenting behaviours

Article Info

Received
November 21, 2024
Accepted
April 11, 2025
Article Type
Research Paper

Atıf: Kara Gömeç, G. ve Çelik, Y. (2025). Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Helikopter Anne-Baba Davranışlarının Çocuklarının Eğitim Sürecine Yansımalarının İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 26(2), 129-145. <https://doi.org/10.12984/egced.1589499>

* Sorumlu Yazar / Corresponding Author

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi., Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Türkiye, gulsahkaragomec@hotmail.com.

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Türkiye, ycelik@omu.edu.tr.

Extended Abstract

Introduction

In order to achieve the desired success in education, stakeholders should act in co-operation. As in every profession, job satisfaction is very important in the teaching profession. Teachers' job satisfaction largely depends on the school climate. In this context, teachers' relationship with parents is an important factor. Because, the more the professionalism of the teacher is questioned by the parents, the lower the level of satisfaction in his/her career will be. Therefore, the support of parents seems to be an important factor for teachers to continue their work. Teachers may experience burnout syndrome due to excessive communication with their students' families about their development. In fact, they may experience distress and job dissatisfaction due to being exposed to excessive criticism from helicopter parents while trying to act as a bridge between school administration and parents. Therefore, classroom teachers experience job dissatisfaction and stress (Çolak, Altinkurt & Yorulmaz, 2022). As the problem has become widespread, the impact of helicopter parents' behaviours on classroom teachers has been the subject of research in many countries, especially in the United States of America in recent years. According to a study conducted on the subject, it was found that 40.5% of newly recruited educators in the state of Georgia in the United States of America left the profession in a five-year period between 2010 and 2015 (Gray & Taie, 2015). On the other hand, it is stated that the most common problem that classroom teachers struggle with is the interruption of classroom work due to the excessive presence of overprotective parents in the classrooms, their constant complaints about the curriculum, and their demand for grade changes (Henson, et al., 2015). Parents who exhibit this type of behaviour have been labelled as 'helicopter parents' by researchers, educators and psychologists (Leung & Busiol, 2016).

Helicopter parenting, which leaves significant negative traces in education and training, and its impact on classroom teachers, and investigating the phenomenon of teacher dissatisfaction caused by helicopter parenting is seen as a problem that needs to be given importance. It is a fact that if the issue is not given due importance, it will have negative effects on teachers, students and schools. As clearly stated above, research in the field of education focuses on the behaviours of stakeholders (teachers, students and parents) and these behaviours are sometimes expressed with some terms. In this study, helicopter parents, a term created based on the behaviours of some parents, were examined. 'Helicopter parent' refers to a parent, guardian or grandparent who is constantly involved in some aspects of their children's lives, including school, work and relationships. Helicopter parents tend to frequent their children's schools and classrooms, interfering with the curriculum and teaching process and causing intense stress for teachers (Bayless, 2022). Since the study was conducted with classroom teachers who are directly in the kitchen, it is thought that real experiences will be revealed and will provide a perspective for future studies on the subject. In addition, since there are few studies on the subject in the domestic literature (Çetin & Güleç, 2020; Özdemir, 2023; Yazgan, 2022; Yılmaz & Büyükcebeci 2019; Yılmaz, 2020a; Yılmaz, 2020b), this study is expected to contribute to the field. In this study, the views of classroom teachers on the reflections of helicopter parent behaviours, which is one of the important problems of classroom teachers, on the educational process were tried to be examined. For this purpose, it was tried to reveal how teachers define the concept of helicopter parent, the reflections of the behaviours of the people they define as helicopter parents on the behaviours of their children, and their suggestions to their colleagues about what can be done to change the behaviours of these people in a positive way.

Method

In the study, a case study design, one of the qualitative research methods, was used to examine a situation referred to as helicopter mother or helicopter parents in the literature. A semi-structured interview form was used to obtain the research data. Expert opinions were used in the preparation of the form and the functionality of the questions was tested by piloting before being applied to the target group. The study group of the research consists of 22 primary school teachers working in 6 primary schools in Samsun in the 2022-2023 academic year. In determining the study group, easily accessible case sampling, one of the purposeful sampling methods, was used. Before starting the interview, ethical approval was obtained from the Ondokuz Mayıs University, Social and Human Sciences Research Ethics Committee (Decision No. 2023-169, dated 29.03.2023). During the data collection process, forms containing semi-structured interview questions were applied to the participants individually by telephone (7) and face-to-face (15) interviews in April and May 2023. Interviews were conducted for an average of 25-35 minutes. In the telephone interviews, the answers given by the participants were noted by the researcher. In face-to-face interviews, voice recordings were taken with the permission of the participants. The recordings were then transcribed by giving codes (Ö1, Ö2, Ö3) to the participants. The transcribed data were analysed with the questions asked for the confirmation of the participants and the answers given. After receiving positive confirmation from all participants, the analysis started. After collecting the data from the teachers with the help of semi-structured interview form, the transcribed data were reviewed by the researchers. After the principles to be followed by the researchers for data analysis were determined by a joint decision, the data were analysed independently of each other. Afterwards, the analyses were compared, the similarities and differences were

reviewed, the differences were discussed and the analysis was completed by reaching a common decision. In the analysis, firstly, the answers given to the questions were handled one by one and tabulated by creating codes and categories from the codes created. While creating codes and categories, codes and categories were supported by the codes given to the participants in terms of credibility. In addition, direct quotations were made in this context and shown together with the codes given to the participants. While giving quotations, the principle of confidentiality was respected and codes were used.

Findings

Teachers' views on the helicopter parent concept were analysed under the categories of interventionist (8), protective (5), overly caring (5), controlling (4) and directive (1). It was found that teachers' views on the concept of helicopter parents concentrated on interventionist parenting, followed by overprotective, controlling, interventionist and directive behaviours. The reflections of helicopter parents' behaviours on their children's educational process were examined under three categories: academic, social and educational support. Academic failure (6), lack of self-confidence (10), addiction (9), adaptation problems (7) and inability to take responsibility (5) were the most common academic characteristics. In terms of support for education and training, the most common characteristics were no contribution (5), supporting academic success (3), endeavouring to complete learning deficiencies and ensuring that homework is done (3). Teachers' suggestions to their colleagues about helicopter parents were analysed under two categories: for children and for parents. Suggestions for children were mostly coded as giving them the chance to succeed (9), giving them the opportunity to make their own decisions (9) and intervening when necessary (4). Suggestions for parents were mostly coded as: cooperation should be made with parents (11), books and trainings should be recommended (8), individual interviews should be made (5), information about the process should be given (3) and home visits should be made (3).

Discussion and Conclusion

Teacher's views on the concept of helicopter parents concentrated on intrusive parenting, followed by overprotective, controlling, intrusive and directive characteristics. In addition, it is understood that helicopter parents show intense interest in their children, experience future anxiety and exhibit an excessive perfectionist attitude. Although these attitudes are exhibited by parents in order to ensure the welfare and success of their children, they are generally characterised as negative by teachers and it is claimed that they may harm the child's development of independence and self-confidence. It is seen that the majority of the teachers who participated in the study focussed on the autonomy and development of the child. In this respect, it is emphasised that teachers should emphasise to parents the importance of their children having their own experiences, be encouraging and motivating, and ensure that the child is directed to individual homework. On the other hand, it is emphasised that the wrong behaviours of the helicopter parents should be clearly told by the teachers and that the parents should be informed about the process and provide the child with a space of independence, that the teachers should communicate better with the families by using their empathy and communication skills, and that the parents should be told that they should give up the behaviour of keeping their children under constant control. The Ministry of National Education, through the Provincial Directorates of National Education, can conduct surveys to identify educational problems arising from parents and organise trainings for parents in schools based on the results of these surveys. School administrations and teachers should keep communication channels open with parents, organise parent meetings and information events, and encourage their involvement in the education of their children. Teachers should help students gain self-confidence by giving them different responsibilities and decision-making opportunities.

Giriş

Eğitime verilen değer ve önemin artmasıyla birlikte gerek dünyada gerekse ülkemizde ebeveynler arasında kıyasıya bir rekabet ortamı oluşmaya başlamıştır. Özellikle ebeveynler, kendilerinin ulaşamadıkları ya da ulaşmak istedikleri hedeflere çocuklarını ulaştırma çabası içine girmişlerdir. Bu durum karşısında çocuklar ebeveynlerin beklentilerini karşılamaya çalışırken birçok problemle de karşı karşıya kalmaktadırlar. Her ne kadar ebeveynlerin çabaları, çocuklarının geleceğini teminat altına almak olarak görürse de, durumun çocuklara yansması hiç de öyle görünmemektedir. Zira, ebeveynler çoğu kez, çocuklarından potansiyellerinin çok üzerinde bir beklenti içine girmektedirler. Beklentisi karşılanmayan ebeveynler çocukları üzerinde psikolojik baskı kurabilmektedirler. Her ne kadar durum ebeveynlerin penceresinden bakıldığında çocuklarını destekleme mücadelesi olarak görünse de, gerçekte ebeveynlerin ihtiraslarını karşılama çabasına dönüşebilmektedir. Bu durum, eğitim alanında politika üretme ve karar verme merciinde olan kişi veya kurumların sorunun farkında olmalarını gerektirmektedir.

Eğitimde söz konusu soruna yönelik istenilen başarıyı elde edebilmek için paydaşların işbirliği içinde hareket etmeleri sorunun çözümü açısından önem arz etmektedir. Nitekim alanda yapılan araştırmalar, paydaşların (idareci, öğretmen, öğrenci ve veli) sorun teşkil eden bazı davranışlarını konu almakta ve bu davranışlar bazı terimlerle ifade edilmektedir. Bunlardan biri de helikopter ebeveyn kavramıdır. Helikopter ebeveyn kavramı ilk olarak Ginnott (1969) tarafından bir çocuğun, annesinin etrafında bir helikopter gibi döndüğünü söylemesinden yola çıkılarak 2011 yılında eğitim literatürüne girmiştir. “Helikopter ebeveyn” okul, iş ve ilişkiler de dahil olmak üzere çocuklarının yaşamının bazı yönlerine sürekli olarak gelip müdahale eden bir veli, anne-baba veya büyük ebeveyn anlamında kullanılmaktadır. Helikopter ebeveynler, çocuklarının okullarına ve sınıflarına sık sık gitme eğiliminde olup, müfredat ve öğretim sürecine müdahale etmekte ve öğretmenler için yoğun strese neden olmaktadır. Bu bağlamda, öğretmenin çalışmalarını adım adım izleyerek öğretim etkinliklerini düzenlerken kendi isteklerinin dikkate alınmasını istemektedirler. Aksi taktirde öğretmenle ebeveyn arasında çatışmalar yaşanabilmektedir (Bayless, 2022).

Nitekim, Ingen ve diğ. (2015), helikopter anne-babaların çocuklarını herhangi bir zarardan uzak tutmaya, çocuklarla ve onların öğretmenleri ve yöneticileriyle sürekli iletişim halinde olmaya ve çocukları için akademik kararlar almaya özen gösterdiklerini belirtmiştir. Öyle ki, bazı helikopter anne babaların, çocuklarının sınavlarda ve kompozisyonlarda başarılı olması için kopya çekmelerini bile yanlış bir davranış olarak görmemektedirler. Dolayısıyla öğretmenin, öğrencinin kopya çekme davranışını keşfetmesiyle birlikte; rahatsız edici bir veli-öğretmen görüşmesi gerçekleştirilmekte, bu gergin ortamda öğretmen ebeveyn kopya çekme gerçeğini açıklamak zorunda kalmaktadır. Bu durum, sınıf öğretmeni için mesleki tükenmişlik duygularına yol açmaktadır. Bu yüzden, Gartmeier, Gebhardt ve Dotger (2016), sınıf öğretmenlerinin veli-konferansı iletişim becerileri eğitiminden geçmeleri gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Frey ve Tatum (2016), cep telefonları ve Face Time gibi teknolojilerin kullanımı yoluyla, ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte sınıfa fiilen katıldıklarını, bu nedenle öğretmenlerin öğrencilerle olduğu kadar onlarla da iletişim kurmaya sürekli olarak hazırlıklı olmaları gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Çolak, Yorulmaz ve Altınkurt (2022) ise öğretmenlerin, öğrenci gelişimiyle ilgili olarak veliler ve ailelerle aşırı iletişim halinde olmalarının iş tükenmişliğine yol açtığını vurgulamıştır. Zira, okul yönetimi ve ebeveynler arasında köprü vazifesi görmek, helikopter anne-babaların aşırı eleştirisine maruz kalmak öğretmenlerde sıkıntı ve iş tatminsizliğinin önemli bir nedeni olabilmektedir.

Helikopter ebeveyn sorunu birçok ülkede sorun teşkil etmeye başlamıştır. Örneğin, ABD’de helikopter anne-babaların, okullarda rekabet ortamının had safhaya ulaştığı 1990’ların başında güçlü bir etki yaratmaya başladığı ileri sürülmektedir (Marano ve Skenazy, 2011; Nelson, 2010). Bu dönemde ebeveynler çocuklarına oldukça bağlanmış ve hayatlarının her alanında başarılı olmalarını sağlamak istemişlerdir. Ancak çocukların ergenlik çağına gelip genç yetişkinlere dönüşmesi ile birlikte bağımlılık sorunu ile karşı karşıya kalmışlardır (Bayless, 2022). Zira, helikopter anne babalar, çocuklarına liseye ulaştıktan sonra özerklik tanımakta zorlanmışlardır. Bu yüzden kendileri de yoğun bir şekilde okul ve sınıf etkinliklerine katılmak zorunda kalmışlardır (Gray ve Taie, 2015). Bu dönemdeki eğitimciler, ebeveynlerin sınıflarında fiziksel olarak bulunmaları ya da sık sık kendileriyle telefon görüşmeleri yapmaları, mesaj göndermeleri ve çocuklarının sınıflarını değiştirmeleri nedeniyle sıkıntılar yaşamışlardır (Frey ve Tatum, 2016). Öyle ki, sınıf öğretmenleri, öğrencileri eğitmenin ve okuldaki birçok görevi yerine getirmenin yanı sıra, helikopter anne babaların etkisiyle oluşan sınıf değişiklikleri, öğretim yöntemi veya eğitimcinin profesyonelliği gibi konularda helikopter anne-babalarla etkileşim kurmak için oldukça fazla zaman harcamak zorunda kalmışlardır (Gartmeier, Gebhardt ve Dotger, 2016). Bu durum, sınıf öğretmenlerinin okuldaki formal iş yükünden daha fazla stres ve daha fazla kariyer memnuniyetsizliği hissetmeye başlamalarına yol açmıştır (Çolak, Yorulmaz ve Altınkurt, 2022). Nitekim, ABD’de yapılan bir araştırmaya göre, helikopter ebeveyn tutumları eğitim kademeleri açısından en fazla temel eğitim düzeyinde gözlenmiştir (Gude, 2014).

Her meslekte olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de iş doyumu çok önemlidir. Öğretmenlerin iş doyumu, büyük ölçüde okul iklimine bağlıdır. Bu bağlamda, Aldridge ve Fraser’e (2016) göre, önemli bir faktörlerden biri öğretmenlerin ebeveynlerle olan ilişkisidir. Bir ebeveyn, öğretmenin profesyonelliğini ne kadar çok sorgularsa, kariyerindeki tatmin düzeyi o ölçüde azalır. Nitekim konuyla ilgili yapılan bazı çalışmalara göre toplumun ve

öğrenci velilerinin eleştirileri ve öğretmenlerin takdir edilmemesi içsel doyum ve tükenmişlikte önemli bir etken olarak ortaya konmuştur. Zira, kariyer tatmini, öğretmenin işinde kalmasıyla yakından ilişkili olduğundan, ebeveynlerin eğitimcilere destekleyici ve profesyonel bir şekilde davranmaları önem arz etmektedir (Yavaş, 2007; Gündüz, Çaprı ve Gökçekan, 2013)

Son yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde helikopter anne-babaların ortaya çıkmasındaki artış ve helikopter anne baba davranışlarının ilköğretim eğitimcileri üzerindeki olası etkisi tartışma konusu olmuştur (Bradley, Olson-Buchanan, 2014). Öyle ki, 2008-2012 arasında, ülke genelindeki sınıf öğretmenlerinin %8,12'si öğretmenlik kariyerlerini bırakmıştır (Gray ve Taie, 2015). Yapılan araştırmalara göre, sınıf öğretmenlerinin mücadele ettiğini bildirdiği başlıca sorun, aşırı koruyucu ebeveynlerin sınıflarda görünmesi, sınıf çalışmalarını kesintiye uğratması, müfredattan şikayet etmesi ve not değişikliği talep etmesi olarak ifade edilmektedir (Frey ve Tatum, 2016). Bu tür aşırı koruyucu ebeveynler, araştırmacılar, eğitimciler ve psikologlar tarafından "çim biçme makinesi ebeveynleri", "hovercraft ebeveynleri" veya daha yaygın olan "helikopter anne-babalar" olarak etiketlenmiştir (Leung ve Busiol, 2016; Frey ve Tatum, 2016). Sorun sadece ABD ile sınırlı kalmamış, İngiltere'den Çin'e kadar pek çok ülkede kendini göstermiştir (Bradley, Olson-Buchanan, 2014).

Türkiye'de de helikopter ebeveynlik konusunda durumun çok farklı olmadığı, hatta giderek yaygınlaştığı söylenebilir. Zira, konuyla ilgili yapılan araştırmalarda (Işık ve Bahat, 2016; Yılmaz, 2020b; Türker ve Bahçeci 2024) annelerin üçte biri ve babaların yedide birinin helikopter ebeveyn tutumuna sahip olduğu; bu tutumun ebeveynler arasında gittikçe yaygınlaşmakta olduğu tespit edilmiştir. Diğer yandan bu tutumun, annelerde babalara göre, ortaokul düzeyinde çocuğu olan ebeveynlerde ilkokulda çocuğu olanlara göre, tek çocuğu olanların birden fazla çocuğu olanlara göre ve büyük şehirde yaşayanların küçük yerleşim birimlerinde yaşayanlara göre daha fazla olduğu gözlenmiştir. Ayrıca, son yıllarda aşırı önyargılı, kontrolcü, çocuklarının hatalarını kabul etmeyen, savunmacı, çocuk odaklı yaşayan, çocuklarının sorumluluklarını kendi üzerlerine alan ve onların ödevlerini bile kendisi yapan aşırı korumacı-helikopter ebeveynlerin sayısı giderek artmaya başladığı ortaya konmuştur. Bunca çabaya rağmen bu tip ailelerin çocuklarının akademik başarılarının düşük olduğu ve kapasitelerinin altında performans sergiledikleri dikkati çekmiştir (Arslan ve Kral 2022; Sarı ve Çiftçi, 2023). Bu yüzden araştırmacılar, helikopter ebeveynlerin, sınıflarda ve sınıf öğretmenlerinin profesyonel yaşamlarında artan etkisi nedeniyle, konuya ilgi duymaya başlamışlardır (Miller-Ott, 2016). Bu kadar önem arz eden konunun yeterince ciddiye alınmaması durumunda öğretmenler, öğrenciler ve okullar üzerinde oldukça olumsuz sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir (Aldridge ve Fraser, 2016; Aragon, 2016; Farber, 2015; Gray ve Taie, 2015; Henry, 2019; Çolak vd., 2022).

Yukarıda da belirtildiği gibi ilgili literatürde konu ile ilgili yerli ve yabancı birçok araştırmaya rastlanmaktadır. Bu araştırmalar sorundan öğretmen ve öğrencilerle birlikte ebeveynlerin de olumsuz etkilendiklerini göstermektedir. Zira, bütün anne babalar için en değerli varlıkları kuşkusuz çocuklarıdır. Dolayısıyla bazı anne babalar çocuklarından hiç ayrılmak istemezler, bazen güven kaygısıyla, bazen de başarı kaygısıyla çocukları bir gölge gibi takip ederler. Söz konusu anne babaların bu davranışları dünyadaki birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de sorun teşkil etmektedir. Bu araştırmayla sorunun boyutu ve helikopter anne baba davranışları konusunda farkındalık oluşturmak ve çözüm konusunda ilgililere kısmen de olsa katkı sunmak amaçlanmaktadır. Ayrıca konu ile ilgili yerli literatürde az sayıda çalışma olması (Arslan ve Kral 2022; Çetin ve Güleç, 2020; Işık ve Bahat, 2016; Koşar, 2022; Özdemir, 2023; Sarı ve Çiftçi 2023; Türker ve Bahçeci 2024; Yazgan, 2022; Yılmaz ve Büyükcebeci 2019; Yılmaz, 2020a; Yılmaz, 2020b) nedeniyle bu çalışmanın alana katkı sağlayacağı umulmaktadır. Diğer yandan, sınıf öğretmenleri ilkokullarda hem öğretim hem de velilerle iletişim konusundan en çok sorumlu olan eğitimciler olması nedeniyle, konu ile ilgili iyi bir veri kaynağı olacağı düşünülerek çalışmanın sınıf öğretmenleriyle yürütülmesi tercih edilmiştir. Çalışma nitel yöntemle gerçekleştirilerek sorun derinliğine ele alınmaya çalışılmıştır. Sürecin temelinde yer alan ve uygulamanın yürütücüsü ve aynı zamanda bir parçası olan sınıf öğretmenlerinin önemli problemlerinden olan helikopter anne-baba davranışlarının eğitim sürecine yansımalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır.

1. Öğretmenler, helikopter anne-baba kavramını nasıl tanımlamaktadırlar?
2. Öğretmenlerin, helikopter anne-baba olarak tanımladıkları kişilerin davranışlarının çocuklarının davranışlarına yansımalarına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin, helikopter anne-baba olarak tanımladıkları kişilerle ilgili olarak meslektaşlarına önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Çalışmada, nitel araştırma modellerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması, belli bir zaman periyodunda sınırlandırılmış bir ya da daha fazla durumun çoklu veri kaynakları ve veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) kullanarak detaylı bir şekilde incelenmesine dayanan nitel araştırma yaklaşımı olarak ifade edilmektedir (Creswell, 2007; Hancock ve Algozzine, 2006).

Durum çalışması ayrıca, elde edilen sonuçlardan yararlanarak olayın oluş sebebi ve problemin çözümü için gelecekte neler yapılması gerektiğini belirlemeyi amaçlar (Davey, 2019). Diğer bir ifadeyle, benzer daha fazla durumu açıklayabilmek için örnek bir durumun derinlemesine incelenmesidir (Gerring, 2007). Bu çalışmada literatürde helikopter anne ya da helikopter anne-baba olarak ifade edilen ebeveyn davranışlarının, çocuklarının davranışlarına nasıl yansıdığının derinliğine incelenmesi söz konusu olduğundan durum çalışması niteliği arz etmektedir.

Katılımcılar

Araştırmının çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılında Samsun merkezde 6 ilkokulda görev yapan 22 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Zira bu yöntemde, araştırmacı yakın ve daha kolay ulaşabileceği bir durumu ele aldığından dolayı (Yıldırım ve Şimşek, 2018), araştırmının hızlı ve pratik olarak yapılmasını sağlar. Bu bağlamda, örneklem seçilirken verilerin toplanmasında araştırmacılara kolaylık sağlaması düşüncesinden hareket edilmiştir. Diğer yandan, nitel araştırmalar çoğunlukla bir durumun derinliğine incelenmesini amaçladığından genelleme kaygısı taşımamaktadır (Collins, Onwuegbuzie ve Jiao, 2006; Onwuegbuzie ve Leech, 2007; Sharts-Hopko, 2002). Bu çalışmada bir grup öğretmenden elde edilen verilerden yola çıkılarak helikopter ebeveyn konusu derinliğine incelenmeye çalışılmıştır. Çünkü, görüşme tekniğini diğer veri toplama tekniklerinden ayıran en önemli özellik olay, olgu ya da durum üzerinde derinlemesine bilgi sağlamasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). “Zira, derinlemesine görüşmede, bireyin ya da toplumsal grupların inançları, değerleri, kültürel pratikleri, duygu ve tecrübelerini öğrenmek esastır.” (Morris, 2015, s. 5).

Çalışma grubundaki öğretmenlere ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Değişkenler	Kişisel Özellikler	f	%
Cinsiyet	Erkek	14	63
	Kadın	8	37
Okutulan Sınıf Seviyesi	1. Sınıf	7	32
	2. Sınıf	5	23
	3. Sınıf	6	27
	4. Sınıf	4	18
Eğitim Düzeyi	Lisans	18	82
	Yüksek Lisans	4	18
Toplam	22	22	100

Tablo 1’e bakıldığında araştırmaya katılan öğretmenlerin 14’ü erkek (%63) ve 8’i kadındır (%37). Öğretmenlerin okuttukları sınıflara bakıldığında 7’si 1. sınıf (%32), 5’i 2. sınıf (%23), 6’sı 3.sınıf (%27), 4’ünün de 4.sınıfları (%18) okuttukları görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdem durumları incelendiğinde, 10-19 yıl arasında kıdeme sahip olan 16 kişi (%76) ve 20-29 yıl arasında kıdeme sahip olan 6 kişi (%24) olduğu görülmektedir. Katılımcılardan 18’ i (% 82) lisans, 4’ü (%18) ise yüksek lisans seviyesinde eğitim görmüşlerdir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formu hazırlamak amacıyla öncelikle literatür taraması yapılmış ve literatürden edinilen bilgilerden yararlanarak 32 soru yazılmıştır. Daha sonra oluşturulan sorular çalışmanın amacı ve örnekleme doğrultusunda gözden geçirilerek 8’e indirilmiştir. Yeni sorulardan oluşan form, uzman görüşü alınmak üzere 3 ölçme ve değerlendirme uzmanı ve 2 eğitim yönetimi uzmanına gönderilmiştir. Ölçme uzmanları tarafından; benzer amaca hizmet eden soruların aynı madde içerisinde birleştirilmesi ve sonda sorulara yer verilmesi şeklindeki önerileri dikkate alınarak soru sayısı beşe indirilmiş ve ilave olarak sonda sorular eklenmiştir. Yine ölçme uzmanının önerileri doğrultusunda çalışmanın amacına yönelik yönerge ölçme aracına eklenmiştir. Eğitim yönetimi uzmanlarının da onayı alınarak görüşme formu hazır hale getirilmiştir. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu pilot uygulama için 4 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Pilot uygulamadan elde edilen veriler gerçek uygulamaya dahil edilmemiştir. Pilot uygulama sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme formlarının uygulanabilirliği konusunda olumsuz bir geribildirim alınmamıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik Önlemleri/İnandırıcılık

Araştırmada geçerlik ve güvenirliliğin sağlanması önemli bir gösterge olarak görülmektedir. Bu bağlamda görüşme formunun kapsam geçerliğinin sağlanması için uzman görüşlerine başvurulmuş ve pilot uygulama yapılmıştır. İç geçerliği sağlamak amacıyla görüşme formunun içeriği, eğitim alanında uzman akademisyenler tarafından değerlendirilmiş ve soruların amaca uygunluğu, kapsamı ve anlaşılabilirliği hakkında geribildirim alınmıştır (Merriam, 2013; Patton, 2014). Diğer yandan bulguların sunumunda katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılarak araştırma bulguları desteklenmiş ve katılımcı doğrultması/teyidi kullanılmıştır. Zira, iç geçerlik, ölçme aracının, araştırma kapsamındaki değişkenleri ne derece doğru ve güvenilir bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir (Fraenkel ve Wallen, 2006). Dış geçerlik, araştırma sonuçlarının farklı zamanlarda ve farklı örneklem gruplarında genellenebilirliğini belirler. Dış geçerliği artırmak amacıyla farklı okullardan farklı özelliklere sahip katılımcılar araştırmaya dahil edilmiştir. Bu durum, bulguların genellenebilirliği yönünden araştırmaya katkı sağlamaktadır (Shadish, Cook ve Campbell, 2002). Araştırmanın dış güvenirliliğini sağlamak için ise görüşme süreci ve soruların standardizasyonu sağlanmaya çalışılmış, katılımcıların tümüne aynı sorular yöneltilmiş ve benzer şartlarda görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çünkü, dış güvenirlilik, araştırmanın başka zamanlarda ve benzer koşullarda tekrarlandığında yakın sonuçları ortaya koyup koyamayacağı ile ilgilidir (Yin, 2018). Görüşme tekniği aynı mekânda yüz yüze yapılan bir veri toplama tekniği olmakla birlikte, günümüzün değişen ve gelişen şartlarında çevrimiçi olarak da yüz yüze veri toplanabilmektedir. Bu durum da görüşmenin güçlü yönlerinden sayılmaktadır (Salman Yıkmış, 2020). Ayrıca, amaçlı örneklem ve başka araştırmacının kodlamalar yapması ve kodların karşılaştırılarak fikir birliğine varılması gibi yöntemlere başvurulmuştur.

Veri Toplama Süreci

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin helikopter anne babalar ve onların eğitim sürecine etkileri ile ilgili görüş ve önerilerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeye başlamadan önce Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 29.03.2023 tarih ve 2023-169 karar ile araştırma izni alınmıştır. Görüşmede nesnel verilerin elde edilebilmesi için araştırmacının tarafsız bir tutum sergilemesi ve katılımcı ile iş birliği içinde hareket etmesi gerekmektedir (Creswell, 2021). Bu bağlamda araştırmacılar katılımcılarla belli bir süre bir arada olmuşlar ve katılımcıları yönlendirmeme ve tarafsız davranış sergileme konusunda oldukça hassas davranmaya çalışmışlardır. Verilerin toplanma sürecinde yarı yapılandırılmış görüşme sorularını içeren formlar 2023 yılı nisan ve mayıs aylarında, katılımcılarla tek tek çevrimiçi olarak (7 kişi) ve yüz yüze (15 kişi) görüşme yoluyla uygulanmıştır. Katılımcılar, çevrimiçi görüşmelerde kayıt cihazı kullanılmasına izin vermemişlerdir. Yüz yüze görüşmelerde ise katılımcıların izniyle ses kaydı alınmıştır. Görüşmeler ortalama 25-35 dakika aralığında gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze ve çevrimiçi olarak yapılan görüşmelerde katılımcıların verdikleri cevaplar araştırmacılar tarafından not edilmiştir. Veri kaybını önlemek amacıyla alınan notlar görüşme sonunda katılımcılara okunarak teyit edilmiş, eksik kalan noktalar verilere tekrar eklenmiştir. Daha sonra elde edilen kayıtlar katılımcılara kodlar (Ö1, Ö2, Ö3, ..., Ö22 verilerek transkript edilmiştir. Transkript edilen veriler katılımcıların teyidi için sorulan sorular ve verilen cevaplar şeklinde düzenlenerek katılımcılara e-posta yoluyla gönderilmiştir. Katılımcıların hepsinden olumlu yanıt alındıktan sonra analize geçilmiştir.

Veri Analizi

Veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu bağlamda, öğretmenlerden yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanan veriler transkript edilmiştir. Transkripti yapılan veriler araştırmacılarca birlikte tekrar gözden geçirildikten sonra ortak kararlar analizde uyulacak ilkeler belirlenmiştir. Bu bağlamda verilerin analizinde öncelikle araştırmacılarca, verilerin birbirlerinden bağımsız olarak analiz edilmesi, daha sonra ayrı ayrı yapılan analizlerin birlikte gözden geçirilerek farklılıklar üzerinde ortak bir karara varılarak analizin tamamlanması kararlaştırılmıştır. Dolayısıyla, analizde tümevarımsal bir yaklaşımla öncelikle sorulara verilen cevaplar tek tek ele alınarak kodlar oluşturulmuş kodlardan kategoriler oluşturulmuştur. Daha sonra, araştırmacılar bir araya gelerek bireysel olarak oluşturulan kod ve kategoriler üzerinde ortak bir karara varmak amacıyla yapılan analizleri gözden geçirmişlerdir. Bu aşamada bireysel olarak yapılan analizlerin büyük oranda benzerlik gösterdiği görülmüştür. Farklılık arz eden noktalar üzerinde tartışılarak, görüş ayrılığı olan noktalarda görüş birliğine varılmış ve bu doğrultuda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ardından oluşturulan kod ve kategoriler inandırıcılık açısından katılımcılara verilen kodlarla ilişkilendirilmiştir. Bulguları desteklemek amacıyla katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Doğrudan alıntılarda, özellikle çarpıcı görüşlerin gösterilmesine özen gösterilmiştir. Ayrıca araştırmada gizlilik ilkesine riayet edilerek katılımcıların isimlerine yer verilmemiştir.

Etik Konular

Çalışmanın bütün aşamalarında Araştırma ve Yayın Etiğine uyulmuştur.

Bulgular

Bu araştırmada, öğretmenlerin görüşlerine göre helikopter anne-baba davranışlarının eğitim süreçlerine yansımalarına yönelik verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular tablolar halinde düzenlenerek aşağıda gösterilmiştir.

Helikopter Anne-Baba Kavramının Tanımına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin helikopter anne-baba kavramını nasıl tanımladıklarına ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Helikopter Anne Ve Baba Kavramı

Kategori	Kod	Katılımcı
Helikopter anne baba	Müdahaleci	Ö1, Ö4, Ö10, Ö11, Ö17, Ö18, Ö19, Ö22
	Korumacı	Ö2, Ö3, Ö13, Ö15, Ö19
	Aşırı ilgili	Ö5, Ö12, Ö14, Ö16
	Kontrolcü	Ö7, Ö9, Ö17, Ö20
	Yönlendirici	Ö8
Toplam		

Tablo 2’ye incelendiğinde, öğretmenlerin helikopter anne-baba kavramına ilişkin görüşlerinin müdahaleci (8), korumacı (5), aşırı ilgili (4), kontrolcü (4) ve yönlendirici (1) olarak kodlandığı görülmektedir. Müdahaleci anne babalar, çocuğun yalnız başına doğru kararlar alabileceğinden endişe duyarlar. Verecekleri kararlarda anne babanın onayının olmasını isterler. “Müdahaleci” olarak ifade eden öğretmenlerin görüşlerinden bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

(Ö1), “Çocuğun her şeyine müdahale eden onun adına karar veren ebeveynidir”

(Ö4) “Çocuğun pasif izleyici olarak hayatını sürdürdüğü, anne-babanın çocuğun hayattaki bütün rolünü üstlendiği.... ebeveynlik şeklidir”

(Ö6) “Mükemmeliyetçi olmak adına çocuklarını yöneten, onlara her işlerinde müdahale eden, karşılaştıkları sorunları bile kendi başlarına çözmelerini beklemeden onlar adına çözen, çocukları için endişe eden, ... ebeveynlik olarak tanımlayabilirim. “

İlgili literatüre bakıldığında aşırı koruyucu anne babanın çocuğu sürekli gözetimi altında tutmak istediği anlaşılmaktadır. Gözetimi altında olmadığında kendisine zarar verebileceğinden endişe eder. Bu bağlamda “korumacı” olarak ifade eden öğretmenlerin görüşlerinden bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö19 “Çocuğun etrafında pervane olmak, sürekli gözetim altında tutmak”

İlgili literatüre göre anne babaların çocuğa aşırı ilgi göstermesi bağımlı bireyler olmalarına yol açabilir. Bu bağlamda “kontrolcü ve aşırı ilgili” olarak ifade eden öğretmenlerin görüşlerinden bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö5 “Sürekli çocuğu ile beraber olan, onun tutum ve davranışlarını sergilemeden kendisi bu işi yapmaya çalışan ebeveynlere denir”

Ö20 “Çocuğun başından ayrılmayan etrafında pervane olan, her şeyine yetismeye çalışan, onun hayatına ve kişiliğine müdahale eden, yorulmak bilmeyen kişilerdir.”

Kontrolcü ve yönlendirici anne babalar, çocuğu dışarıdan sürekli gözlemler, nereye gittiğini, ne yaptığını, kiminle konuştuğunu, arkadaşlarıyla ilişkilerini sürekli denetlemeye çalışırlar. Bu davranışlar çocuğu tehlikelerden korumak amacıyla yapıldığı için bir dereceye kadar kabul edilebilir olsa da çocuklarının bunun farkında olması özgüven eksikliğine yol açabilmektedir. Çocuğu sürekli yönlendirme çabasında olan anne babalar ise çocuğun karar verme becerisini törpülemiş olurlar. Bu bağlamda “kontrolcü ve yönlendirici” olarak ifade eden öğretmenlerin görüşlerinden bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö7 “Çocuğun yerine her işi yapan ve onlardan fazla şey bekleyen ebeveynler”

Ö8 “Çocuk adına bütün kararların kendilerince alındığı, çocuk için her şeyin en iyisini bildiği ebeveynlik “

Tablo 2’ye göre genel olarak, öğretmenlerin helikopter anne-baba kavramına ilişkin görüşlerinin, müdahaleci ebeveynlik üzerine yoğunlaştığı ve bunu aşırı koruyucu, kontrolcü, müdahaleci ve yönlendirmeci gibi özelliklerin takip ettiği içerdği görülmektedir. Bu veriler, helikopter olarak nitelendirilen anne babaların öğretmenler tarafından genel olarak olumsuz olarak algılandığı ve çocuğun bağımsızlık ve özgüven gelişimine zarar verebileceği düşüncesini desteklemektedir.

Helikopter Anne-Babaların Davranışlarının Çocuklarının Eğitim Sürecine Yansımaları

Öğretmenlerin, helikopter anne baba olarak tanımladıkları kişilerin davranışlarının çocuklarının davranışlarına yansımalarına ilişkin bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Helikopter Anne Baba Davranışlarının Çocuklarının Davranışlarına Yansımaları

Kategori	Kod	Katılımcı
Akademik Yönden	Akademik başarısızlık	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8
	Kaygı ve Baskı	Ö4, Ö5
	Sürekli takviyeye ihtiyaç duyma	Ö21
Sosyal Yönden	Özgüven eksikliği	Ö1, Ö4, Ö5, Ö7, Ö10, Ö11, Ö12, Ö19, Ö21, Ö22,
	Bağımlılık	Ö6, Ö7, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21
	Uyum sorunları yaşama	Ö3, Ö4, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18
	Sorumluluk alamama	Ö5, Ö10, Ö18, Ö19, Ö22
	Herkesten aşırı ilgi bekleme	Ö6, Ö17, Ö20
	Karar verememe	Ö5, Ö20
	İçe kapanıklık	Ö7
	Fazla duygusal olma	Ö20,
Eğitim-Öğretime Destek Yönünden	Katkısı yok	Ö3, Ö5, Ö10, Ö12, Ö16
	Akademik başarıyı destekleme	Ö7, Ö13, Ö17
	Öğrenme eksikliklerini tamamlama	Ö4, Ö21, Ö22
	Ödevlerin yapılmasını sağlama	Ö8, Ö9, Ö20
	Sorumlulukları yerine getirmeyi sağlama	Ö18, Ö19
	Okul aile işbirliğine katkı sağlama	Ö1, Ö6
	Devamsızlık sorununu önleme	Ö2
	Sosyal etkinliklere katılımı sağlama	Ö2

Tablo 3'e incelendiğinde, helikopter anne baba davranışlarının çocuklarının eğitim sürecine yansımaları akademik yönden, sosyal yönden ve eğitim-öğretime destek yönünden olmak üzere üç kategori altında ele alınarak incelenmiştir. Akademik yönden en çok akademik başarısızlık (6), sosyal yönden en çok özgüven eksikliği (10), bağımlılık (9), uyum sorunları yaşama (7) ve sorumluluk alamama (5) görülmektedir. Eğitim öğretime destek yönünden ise en çok katkısı yok (5), akademik başarıyı destekleme (3), öğrenme eksiklerini tamamlama ve ödevlerin yapılmasını sağlama (3) olarak tespit edilmiştir.

Helikopter anne babaların bu davranışları çocuğun akademik başarısını beklentilerinin aksine olumsuz yönde etkileyebilmektedir. "Akademik yönden" kategorisi ile ilgili öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö2 "Akademik açıdan genellikle başarısız olurlar "

Ö4 "Akademik açıdan; bu tür bir aile ortamında yetişen çocuğun kaygı düzeyi de oldukça yüksek olur. Bu kaygı düzeyinin çocukta yüksek olmasının sebebi, ebeveynlerinin aşırı kaygılı kişiler olmasından kaynaklanmaktadır. Bu durum da çocuğun akademik anlamda başarısız olmasına sebep oluyor. Problem çözme yeteneği olmayan bireyler oluyorlar "

Ö5 "Okul ortamında ise akademik anlamda geride kalmaları kaçınılmazdır "

Ö6 "Akademik açıdan üzerinde çok baskı olan, hangi derse nasıl ve ne kadar çalışması gerektiğine karar veremeyen çocuklardır "

Helikopter anne babaların davranışları çocuklarında özgüven eksikliği, sorumluluk almaktan kaçınma, bağımlılık gibi bazı olumsuz özelliklerin ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir. Bu özellikler sosyal yönden kategorisi altında ele alınmaktadır. "Sosyal yönden" kategorisi ile ilgili öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö5 "Sosyal açıdan; özgüven eksikliği yaşayan, çekingen tavırlar sergileyip kaygılı davranışlar sergileyen, arkadaş edinmede, sorumluluk almada zorlanan ve en küçük işi bile tek başına yapamayan bireyler olarak karşımıza çıkmaktadırlar "

Ö6 "Okulda ya da arkadaş ortamında herkesten ebeveynlerinin gösterdiği aşırı ilgiyi beklerler. Kendi başlarına bir şeyler başarmakta zorlandıkları için sosyal ortamlarda dışlanıyorlar "

Ö7 "Sosyal açıdan içe kapanık, özgüvensiz, karar veremeyen, başkalarının hep onayına ihtiyaç duyan bireylerdir "

Ö18 “Sosyal ilişkilerinde komut bekleyen, komut veren, buna uyulmadığında uzaklaşma ve ağlama eğiliminde bulunurlar”

Ö20 “Fazla duygusal olurlar, karar verme becerileri gelişmemiştir”

Eğitim öğretime destek yönünden helikopter anne baba davranışları öğretmenler tarafından tamamen olumsuz olarak değerlendirilmemiştir. Onlara göre, bu tür ebeveynler çocuklarının akademik başarısı açısından okulla iletişimlerini artırma gayreti içinde olmaktadır. Eğitim öğretime destek yönünden kategorisi ile ilgili öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö2 “Çocuklarının okula devamı, eğitim öğretim faaliyetlerine katılımı, sosyal etkinliklere katılımı konusunda destekleyici oluyorlar”

Ö4 “Olumlu yönleri çocukların eğitimlerini sürekli takip etmeleri eksiklerini gördükleri yerde anında tamamlamalarıdır”

Ö7 “Çocuğun gelişimini, akademik, sosyal açıdan izleyebilirler”

Ö8 “Ödev takibini düzenli yapar”

Ö14” Dikkatli olmaları, konuya odaklanmaları olumlu etkileyen davranışlardandır”

Ö17” Çocukların akademik çalışmalarını kontrol eder, desteklemeye çalışır, başarılı olması için zorlamaktadırlar”

Ö19” Düzenli, sakın ve kurallara bağlıdırlar”

Ö20” Öğrenci anne ve babanın sıkı kontrolü altında olduğu için ödev, ders tamamlama gibi etkinliklerde başarılıdır “

Öğretmenlerin Helikopter Anne Baba Olarak Tanımladıkları Kişilerle İlgili Olarak Meslektaşlarına Önerileri

Öğretmenlerin, helikopter anne baba olarak tanımladıkları kişilerle ilgili olarak meslektaşlarına önerilerine ilişkin bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Öğretmenlerin Helikopter Anne-Babalarla İlgili Meslektaşlarına Önerileri

Kategori	Kod	Katılımcı
Çocuklara yönelik	Başarabilme şansı verilmeli	Ö1, Ö3, Ö6, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö18, Ö21
	Kendi kararlarını verme fırsatı verilmeli Gerektiğinde müdahale edilmeli	Ö1, Ö4, Ö6, Ö10, Ö11, Ö18, Ö20 Ö2, Ö4, Ö5, Ö7
	Bireysel ödevlere yöneltilmeli	Ö4, Ö5
Anne babalara yönelik	İşbirliği yapılmalı	Ö2, Ö, 4, Ö5, Ö8, Ö13, Ö14, Ö15, Ö18, 19,20
	Kitaplar ve eğitimler önerilmeli	Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö22, Ö13, Ö14, Ö19
	Bireysel görüşmeler yapılmalı	Ö3, Ö6, Ö12, Ö19, Ö20
	Süreç hakkında bilgi verilmeli	Ö5, Ö6, Ö22
	Ev ziyaretleri yapılmalı	Ö8, Ö16, Ö20
	Tanıtma ve kabule yönelik rehberlik yapılmalı	Ö2, Ö4
	Cesaretlendirilmeli	Ö16, Ö17
	Empatik bir dil kullanılmalı	Ö6, Ö9
	Yargılayıcı olmamalı	Ö6, Ö15
	Olumlu örnekler verilmeli	Ö19
	Yanlış davranışları net bir şekilde söylenmeli	Ö11

Tablo 4’e incelendiğinde, öğretmenlerin helikopter anne babalarla ilgili meslektaşlarına önerilerinin çocuklara yönelik ve velilere yönelik olmak üzere iki kategori altında incelendiği görülmektedir. Çocuklara yönelik öneriler en çok başarabilme şansı verilmeli (9), kendi kararlarını verme fırsatı verilmeli (9) ve gerektiğinde müdahale edilmeli (4) şeklinde kodlandığı görülmektedir. Anne-babalara yönelik öneriler olarak ise en çok anne-babalarla iş birliği yapılmalı (11), kitaplar ve eğitimler önerilmeli (8), bireysel görüşmeler yapılmalı (5), süreç hakkında bilgi verilmeli (3) ve ev ziyaretleri yapılmalı (3) olarak kodlandığı görülmektedir. Öğretmenlerin, meslektaşlarına helikopter anne baba olarak nitelendirdikleri ailelerin, çocuklarına yönelik önerilerinden bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö2 “Ebeveynlere çocuklarını tanımaları ve kabul etmeleri konusunda rehberlik edilmelidir”

Ö9 “Çocuğun birey olduğu vurgulanmalı ve bireysel ödevlere yönlendirilmelidir”

Ö10” Öğretmenler ailelerle görüşüp kontrolcü davranışlarından vazgeçmelerini söylemeli ve çocuklarına başarabilme şansı vermelidir”

Ö11 “Ebeveynlere, çocuklarının kendi deneyimlerini yaşamasının önemini anlatılmalı, yanlış davranışları net bir şekilde söylenmeli”

Ö14 “Ebeveynler, çocuklarına yanlış yapma fırsatı tanımalı, onları takip etmeli ve gerektiğinde müdahale etmelidir.”

Ö18 “Çocuğun kendi kararlarını verebilmesinin önemi anlatılmalıdır “

Öğretmenlerin, meslektaşlarına helikopter anne baba olarak nitelendirdikleri anne babalara yönelik önerilerinden bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö3 “Veli bilgilendirme seminerleri düzenlenmeli ve velilerle bireysel görüşmeler yapılmalıdır”

Ö6” Öğretmenler, aile ile iletişimde empatik bir dil kullanmalı ve yargılayıcı ifadelerden kaçınılmalıdır”

Ö8” Öğretmenler ev ziyaretleri yaparak velilere özel olarak bilgilendirme sağlamalıdır”

Ö16 “Ebeveynler cesaretlendirilmeli, motive edici söz ve davranışlarda bulunulmalıdır”

Ö17 “Ebeveynlere, umutsuz olmamaları gerektiği söylenmelidir”

Ö19” Öğretmenler, sürekli iletişim kurarak aileleri yönlendirmeli ve yaşanmış örneklerle sürecin sonucunu göstermelidir”

Ö22” Ebeveynlere ilgili kitaplar ve eğitim çalışmaları tavsiye edilmelidir”

Bu verilere dayanarak, araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun, çocuğun özerkliği ve gelişimi konusuna odaklandığı görülmektedir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin anne babalara çocuklarının kendi deneyimlerini yaşamasının önemini vurgulamaları, cesaretlendirici ve motive edici olmaları, çocuğun bireysel ödevlere yönlendirilmesini sağlamaları hususu önemle vurgulanmıştır. Diğer yandan helikopter anne baba olarak nitelenen anne babaların yanlış davranışlarının net bir şekilde söylenmesi ve ebeveynlere süreç hakkında bilgi verilerek çocuğa bağımsızlık alanı sağlamaları gerektiğini vurgulamaktadır. Yine öğretmenler, meslektaşlarına empati ve iletişim becerilerini kullanarak ailelerle daha iyi iletişim kurmaları ve ailelere çocuklarını sürekli kontrol altında tutma davranışından vazgeçmeleri gerektiğinin söylenmesi gerektiğini vurgulamaktadırlar.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, araştırma sürecinin temelinde yer alan ve aynı zamanda uygulamanın da bir parçası durumunda olan sınıf öğretmenlerinin eğitimin önemli problemlerinden olan helikopter ebeveynliğin eğitim ortamına yansımalarıyla ilgili bakış açılarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırma bulgularına göre katılımcıların çoğu helikopter anne babaları aşırı korumacı, müdahaleci, kontrolcü, yönlendirici, çocuğa yaşam alanı bırakmayan kişiler olarak tanımlamışlardır. Benzer şekilde, bazı eğitimciler bu kavramı, çocuklarıyla aşırı derecede ilgilenen, çocuk odaklı yaşayan, çocuğu adına planlar yapan, elini çocuğun üzerinden çekmeyen, sürekli müdahale eden ve mükemmeliyetçi bir tutum sergileyen anne babalar olarak ifade etmişlerdir (Berger ve Luckmann, 2008; Kwon, Yoo ve Bingham, 2016; LeMoyne ve Buchanan, 2011; Segrin ve diğ., 2012; Yılmaz 2019; Yılmaz ve Büyükcebeci, 2019). Yine bazı eğitimcilere göre bu tutuma sahip ebeveynler, yalnızca okul başarısı ile değil, çocuğunun okul hayatının yanı sıra tüm alanlarına müdahale eden bireyler olarak ifade edilmiştir (Çetin Avcı ve Güleç Satır 2020; Kelly ve diğ., 2017; Schiffrin ve Miriam, 2017). Hirsch ve Goldberger (2010) helikopter anne-babaların çocuklarına asla hata yapma fırsatı vermediklerini dile getirmişlerdir. Zienty ve Nordling (2018) ise bu kavramla aşırı korumacı ve mükemmeliyetçi ebeveynleri ifade etmişlerdir. Bununla birlikte konu ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda, helikopter ebeveynlerin yürüme aşamasından itibaren çocuğu sürekli takip ederek oynayacağı oyunları, oyuncakları belirleme (Bradley-Geist ve Olson-Buchanan, 2014), arkadaşlarını ve hatta ilerleyen yaşlarda eşini seçme ve eşi ile ilişkilerini düzenleme (Yoo ve diğ. 2016) gibi önemli kararları bile verdikleri belirtilmektedir. İlaveyen yine bazı ebeveynlerin çocuklarının ödev ve projelerini yapma konusunda çocuktan daha fazla sorumluluk üstlendikleri; aldıkları düşük notlarla ilgili olarak öğretmeni aradıkları, çocuğu bir kurstan diğerine koşturdukları ve hangi konuda kurs alacağına karar verdikleri (Arslan ve Kral 2022; Frey ve Tatum, 2016; Kouros vd., 2017) belirtilmektedir. Bu çalışmada (Ö6)’nın “Mükemmeliyetçi olmak adına çocuklarını yöneten, onlara her işlerinde müdahale eden, karşılaştıkları sorunları bile kendi başlarına çözmelerini beklemeden onlar adına çözen, çocukları için endişe eden, ... ebeveynlik olarak tanımlayabilirim” ifadesi, ilgili literatürde belirtilenleri özetler nitelikte olduğu söylenebilir. Bu sonuçlardan yola çıkılarak, literatürdeki helikopter ebeveynlik kavramı ile ilgili çalışmaların bu çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte olduğu, çalışmayı desteklemeyen sonuçlara rastlanmadığı söylenebilir.

Bu araştırmada helikopter anne babaların, çocuklarına akademik ve sosyal yönden bazı olumsuz etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin görüşlerine göre, helikopter olarak nitelendirilen anne babaya sahip öğrencilerin akademik yönden kendilerini eksik hissettikleri, sürekli desteklenmeye ihtiyaç duydukları, kaygı düzeylerinin yüksek olduğu; dolayısıyla bu durumun onları başarısızlığa ittiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bununla birlikte, sosyal yönden bağımlılık, uyum problemleri yaşama, özgüven eksikliği, karar verememe, içine kapanıklık ve aşırı duygusallık gibi sorunlar yaşadıkları vurgulanmıştır. Öğretmenlerden bazıları helikopter anne babaların bu olumsuz etkilerinin aksine, okula destek olma, çocuklarının devam devamsızlık durumlarını takip etme ve başarılı olmaları için çaba gösterme gibi bazı olumlu çabalarının olduğunu dile getirmişlerdir. Bu araştırmanın helikopter ebeveynlikle ilgili olumsuz sonuçlarına benzer şekilde Lotfi, Meydan ve Erbaş, (2020) çalışmalarında anne babaların aşırı çocuk merkezli tutumlarının, çocuklarında kaygı ve depresyon bozukluklarına, sorumluluklarını yerine getirme ve risk alma konusunda zorluklar yaşamalarına neden olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ulutaş ve Aksoy (2014) ise helikopter anne-babalığın bireylik ile kaygı düzeyi arasında pozitif yönlü korelasyonel ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır. Diğer yandan, Dilek ve Aksoy (2013) özellikle ergenlik döneminde benlik saygısının gelişiminde ebeveyn tutum ve davranışlarının çok önemli olduğunu tespit etmişlerdir. Rousseau ve Scharf (2017), araştırmalarında helikopter anne-babaların çocuklarını bağımlı bireyler olarak yetiştirdiklerini; Okant (2018) helikopter anne baba sahibi bireylerin yaşam becerileri ve öz yeterliliklerinin ciddi boyutta olumsuz yönde etkilendiğini ifade etmişlerdir. Yine bazı çalışmalarda bu tür anne babaların koruyucu tutumlarının bireyi başkasına bağımlı hale getirdiği, sürekli destek bekleyen bireyler olduğu ve helikopter davranışın sevgi gösterisi olmaktan öte çocuğa zarar verdiği ortaya konmuştur (Alisinanoğlu, 2003; Çetin ve Güleç, 2020). Bu olumsuz sonuçların aksine, bu araştırmanın bazı bulgularını destekler nitelikte, az da olsa helikopter ebeveynliğe bazı noktalarda olumlu yaklaşan araştırmalar (Cutright, 2008; Özdemir, 2023) da bulunmaktadır. Örneğin, Özdemir (2023) çalışmasında helikopter tutumunun psikolojik olarak daha destekleyici olduğu ve bu durumun çocuğun bilişsel, alıcı dil ve akademik başarısını artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Arslan ve Kırıl (2022) ise bu sonuçların aksine helikopter anne baba tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının akademik başarılarının düşük olduğu ve gerçek kapasitelerini sergileyemediklerini ortaya koymuşlardır. Ancak, öğretmenlerin helikopter ebeveynlikle ilgili olarak olumlu yaklaştıkları, avantaj olarak gördükleri yönlerin, aşırıya kaçıldığı için dezavantaja dönüştüğü yani çocuklarının davranışlarına olumsuz olarak yansıdığı rahatlıkla söylenebilir. Zira, Young ve diğ.'nin (1995) helikopter anne babaların çocuklarına karşı aşırı hassas davrandıkları, buna bağlı olarak da çocukların kendilerini keşfetmekte zorlandıkları, kendilerini iyi hissedemedikleri ve başarısız oldukları; Rubin ve diğ.'nin (2002) aşırı koruma, yetersiz destek ve sürekli müdahale eden anne babaların çocukların davranışsal olarak engellenmesine, içe dönük kişilik geliştirmesine ve sosyal kaygıları olan bireyler olarak yetişmesine neden olduğu yönündeki tespitlerinin bu düşüncüyü destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada öğretmenler meslektaşlarına, çocuklara ve helikopter anne baba olarak nitelendirdikleri ebeveynlere yönelik bazı önerilerde bulunmuşlardır. Çocuklara yönelik olarak başarıma şansı verme, başarı duygusunu tattırma, kendi kararlarını verme ve bireysel ödevler verme gibi önerilerde bulunmuşlardır. Helikopter ebeveyn olarak nitelendirdikleri kişilere yönelik ise onlarla iş birliği yapma, bazı eğitimlere katılmalarını sağlama, konu ile ilgili kitapları okumalarını önerme; onlarla iletişimde empatik bir dil kullanma, olumlu örnekler verme, yanlış gördükleri davranışları doğrudan söyleme ama bunu yaparken yargılayıcı bir dil kullanmama gibi önerilerde bulunmuşlardır. İlgili literatüre bakıldığında, Lotfi, Meydan ve Erbaş (2020), öğretmenlerin mikro ve makro düzeyde ebeveyn bilgilendirmesi yapması, çocuk gelişim çalışmaları ve müdahale planlamaları yaparak etkileşimi güçlendirmeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Helikopter anne-babalarla etkileşim konusunda özellikle çocuğun özerkliği ve gelişiminin öğretmenler tarafından göz önünde bulundurulması gerekliliğini dile getirmişlerdir. Arslan ve Kırıl'ın (2022) çalışmasında öğretmenler, helikopter olarak nitelendirilen ebeveynlere yönelik olarak, anne-baba olmadan önce ve çocukları okula başlamadan önce çocuk eğitimi ve anne-baba eğitimi konularında eğitim almaları ve zaman zaman çocuklarının sınıflarında yapılan etkinliklere katılmalarının sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. Çocuklara yönelik olarak ise, okulda ve sınıfta oynanan oyunlara dahil edilmesi, özgüvenlerini geliştirici çalışmalar yapılması gibi önerilerde bulunmuşlardır. Yine konu ile ilgili bazı çalışmalarda (Babaoğlu, Çelik ve Nalbant, 2018; Frey ve Tatum, 2016; Gartmeier, Gebhardt ve Dotger, 2016) öğretmenler, ebeveynlere yönelik olarak çocuklarına karşı anlayışlı ve hoşgörülü olmaları, sorumluluklarını uygun bir şekilde yerine getirmeleri, onlarla iletişim halinde olmaları ve sorunlarıyla ilgilenmelerini beklediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, velilerden öğretmenle iş birliği yapmalarını, öğretmene karşı saygılı olmalarını, öğretmenin çalışmalarına müdahale etmemelerini, onlara destek olmalarını ve güvenmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Çolak, Yorulmaz ve Altunkurt (2022) ise öğretmenlerin öğrenci gelişimiyle ilgili olarak veliler ve ailelerle iletişimin gerekli olduğunu vurgulamakla birlikte; aşırı iletişim halinde olmalarının iş tükenmişliğine yol açtığını vurgulamışlardır. Başka bir araştırmaya göre, öğretmenler okul ve aile arasında yaşanan sorunların en çok velilerin bakış açılarından kaynaklandığını vurgulamışlardır. Özellikle, ebeveynlerde çocuklarını aşırı koruma-kollama, kendi yapamadıklarını onlara yaptırma düşüncesi ile çocuğu için en iyisini kendisinin bileceği ve yapabileceği anlayışının hakim olduğu vurgulanmıştır. Öğretmenler, çözüm olarak, öncelikle okullar ve aileler arasındaki iletişim ve işbirliğinin güçlendirilmesini önermişlerdir (Koşar, 2022). Diğer yandan bazı çalışmalarda helikopter ebeveynliğin akademik başarı ve akademik motivasyon üzerinde olumsuz etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmalarda çocuklarının başarılı olmasını isteyen iyi niyetli ebeveynlerin, çocuklarının notlar gibi dış başarı göstergelerine odaklanmak yerine onların, öğrenmeye kendi iyilikleri için odaklanmalarının sağlanması önerilmiştir (Schiffirin ve Liss, 2017; Richardson ve diğ. 2012). Dolayısıyla konu ile ilgili araştırmaların sonuçları ile bu araştırmanın sonuçları arasında önemli düzeyde benzerlik olduğu söylenebilir. Söz konusu araştırmalar, ebeveynlerin çocuklarının eğitim öğretim faaliyetlerine dahil olmasının çocuklar için yararlı olduğunu ortaya koymakla birlikte; bu ilginin aşırı düzeyde olmasının ve sürekli kontrol tarzında seyretmesinin, hem çocuklarına hem onların öğretmenlerine hatta kendilerine olumsuz yansımaları olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın sonuçlarına dayanarak şu önerilerde bulunulabilir: Bu çalışma 22 sınıf öğretmeniyle nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Konu, deneysel, karma veya başka yöntemler kullanılarak, öğretmenlerle birlikte, okul yöneticileri ve ebeveynlerin de yer aldığı daha geniş katılımcı grubuyla gerçekleştirilebilir. MEB’ce, helikopter ebeveyn konusu ile ilgili yapılan araştırmalar gözden geçirerek daha geniş çaplı araştırmaların yapılması için gerekli destek sağlanmalıdır. Ayrıca okullarda konuya ilişkin konferanslar ve seminerler verilmeli, ebeveynlerin bu etkinliklere katılmaları için gerekli destek sağlanmalıdır. Bununla birlikte TRT ve diğer televizyon kanalları aracılığıyla sorun ile ilgili farkındalık oluşturmaya yönelik filmler hazırlanmalıdır. Diğer yandan okul yönetimi ve öğretmenler, ebeveynlerle iletişim kanallarını açık tutmalı, konu ile ilgili veli toplantıları ve bilgilendirme etkinlikleri düzenlemelidir. Öğretmenler tarafından öğrencilere farklı sorumluluklar ve karar alma fırsatları verilerek özgüven kazanmaları sağlanmalıdır.

Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar çalışmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine dayalı olduğu için genellenebilirlik açısından sınırlılık taşımaktadır. Literatürdeki birçok araştırmanın aksine Coşkun ve Katıtaş (2021) araştırmalarında helikopter anne babaların basında anlatıldığı kadar yaygın olmadığı ve eğitimle de net bir bağının olmadığı sonucuna varmışlardır. Söz konusu araştırmanın sonuçları da dikkate alınarak sorunun boyutu daha geniş çaplı araştırmalar yapılarak ortaya konabilir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazarlar olarak aramızda bu çalışmayı etkileyebilecek mali olan ya da olmayan herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Kurul İzin Bilgisi: *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu’ndan 29.03.2023 tarih ve 2023-169 karar ile araştırma izni alınmıştır.*

Kaynakça / References

- Aldridge, J. M., & Fraser, B. J. (2016). Teachers' views of their school climate and its relationship with teacher self-efficacy and job satisfaction. *Learning Environments Research*, 19, 291-307. <https://doi.org/10.1007/s10984-015-9198-x>
- Alisinanoğlu, F. (2003). Çocukların denetim odağı ile algıladıkları anne tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Çocukların denetim odağı ile anne tutumları). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 97-108.
- Aragon, S. (2016). *Teacher Shortages: What we know. teacher shortage series*. Education commission of the states.
- Arslan, P. ve Kırıl, B. (2022). İlkokul öğretmenlerinin aşırı koruyucu (helikopter) velilerle ilgili deneyimleri: Bir fenomenoloji çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 55(3), 827-882. <https://doi.org/10.30964/auebfd.1035605>
- Babaoğlu, E., Çelik, E. ve Nalbant, A. (2018). İdeal öğrenci velisi üzerine nitel bir çalışma. *eUluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 51-65. <https://doi.org/10.19160/ijer.370497>
- Bayless, K. (2022). *What Is Helicopter Parenting, And How Does It Impact Kids?* Erişim tarihi: 07 Ağustos 2024.
- Berger PL, Luckmann T. (2008). *Gerçekliğin sosyal inşası/ bir bilgi sosyolojisi incelemesi*. Paradigma Yayıncılık, s.70-74.
- Bradley-Geist, J. C. & Olson-Buchanan, J. B. (2014). Helicopter parents: An examination of the correlates of over-parenting of college students. *Education + Training*, 56(4), 314-328. <https://doi.org/10.1108/et-10-2012-0096>
- Collins, K. M. T., Onwuegbuzie, A. J., & Jiao, Q. G. (2006). Prevalence of mixed-methods sampling designs in social science research. *Evaluation & Research in Education*, 19 (2), 83-101.
- Coşkun, B. ve Katıtaş, S. (2021). Kantarın topuzunu kaçırmak: Helikopter anne-babalık ve eğitsel değişkenlerle ilişkisi üzerine bir tarama. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(3), 1053-1069. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.914927>
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). SAGE Publications.
- Creswell, J.W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni [Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches]*. S. B. Demir ve M. Bütün, Trans. (Ed.). Siyasal Kitabevi.
- Cutright, M. (2008). From helicopter parent to valued partner: Shaping the parental relationship for student success. *New Directions for Higher Education*, 144, 39-48. <https://doi.org/10.1002/he.324>
- Çetin Avcı, S. ve Güleç Şatır, D. (2020). Yeni bir kavram: Helikopter anne-babalık. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 163-168. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.738884>
- Çolak, İ., Yorulmaz, Y. İ. ve Altınkurt, Y. (2022). The mediating role of teachers' critical thinking dispositions in the relationship between their organisational power distance perceptions and autonomy behaviors, *E-International Journal of Educational Research*, 13(2), 90-107. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1076433>
- Davey, Lynn. (2019). The application of case study evaluations (Çev: Tuba Gökçek). *Elementary Education Online*, 8(2), 1-3. <https://doi.org/10.7275/02g8-bb93>
- Dilek, H. ve Aksoy, A. B. (2013). Ergenlerin benlik saygısı ile anne-babalarının benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(3), 95-109.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2006). *How to Design and Evaluate Research in Education*. McGraw-Hill.
- Frey, T. K., & Tatum, N. T. (2016). Hoverboards and "hovermoms": Helicopter parents and their influence on millennial students' rapport with instructors. *Communication Education*, 65(3), 359-361. <https://doi.org/10.1080/03634523.2016.1177846>
- Gartmeier, M., Gebhardt, M., & Dotger, B. (2016). How do teachers evaluate their parent communication competence? Latent profiles and relationships to workplace behaviors. *Teaching and Teacher Education*, 55, 207-216. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.01.009>
- Gerring, J. (2007). *Case study research: Principles and practices*. Cambridge University Press.
- Ginnott, H. (1969). *Between parent and teenager*. Macmillan.

- Gray, L., & Taie, S. (2015). *Public school teacher attrition and mobility in the first five years: results from the first through fifth waves of the 2007–08 beginning teacher longitudinal study (NCES 2015-337)*. U.S. Department of Education. DC: National Center for Education Statistics. <https://nces.ed.gov/pubs2015/2015337.pdf>
- Gude, K. (2014). *College students and their helicopter parents: A recipe for stress*. https://www.huffpost.com/entry/parents-the-worst-kind-of_b_5097971
- Gündüz, B., Çapri, B. ve Gökçakan, Z. (2013). Mesleki tükenmişlik, işle bütünleşme ve iş doyumunu arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi Uluslararası E-Dergi*, 3 (1), 29-49.
- Hancock, R.D. & Algozzine, B. (2006). *Doing case study research*. Teachers College Press.
- Henson, K. T. (2015). *Curriculum planning: Integrating multiculturalism, constructivism, and education reform*. Waveland Press.
- Hirsch, D., & Goldberger, E. (2010). Hovering practices in and outside the classroom. *About Campus*, 14(6), 30-32. <https://doi.org/10.1002/abc.20007>
- Işık ve Bahat (2021). Examination of student perceptions about helicopter parental attitudes. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 13(3), 21-28.
- Ivan Ingen, DJ., Freiheit, SR., Steinfeldt, JA., Moore, LL., Wimer, DJ., & Knutt, AD, (2015). Helicopter parenting: The effect of an overbearing caregiving style on peer attachment and self-efficacy. *American Counseling Association*. 18(1), 7-20. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1882.2015.00065.x>
- Kelly, L., Duran, R. L. and Miller-Ott, A. E. (2017) Helicopter parenting and cell-phone contact between parents and children in college. *Southern Communication Journal*, 82(2), 102-114. <https://doi.org/10.1080/1041794X.2017.1310286>
- Koşar, D., 2022 Okul ve aile arasında yaşanan sorunlara ve bu sorunların çözümüne ilişkin öğretmen görüşleri, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 57(4), 2890-2902. <https://doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.22.11.1998>
- Kouros, C.D., Pruitt, M.M., Ekas, N.V., Kiriaki, R. and Sunderland, M. (2017). Helicopter parenting, autonomy support, and college students' mental health and well-being: The moderating role of sex and ethnicity. *Journal of Child and Family Studies*, 26(3), 939–949. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0614-3>
- Kwon KA, Yoo G, Bingham GE. (2016). Helicopter parenting in emerging adulthood: Support or barrier for Korean college students' psychological adjustment? *Journal of Child and Family Studies*, 25(1), 136–145. <https://doi.org/10.1007/s10826-015-0195-6>
- LeMoyne, T., & Buchanan, T. (2011). Does “hovering” matter? Helicopter parenting and its effect on well-being. *Sociological Spectrum*, 31(4), 399-418. <https://doi.org/10.1080/02732173.2011.574038>
- Leung, J. T. Y., & Busiol, D. (2016). Adolescents growing up in a "Greenhouse:" A literature review. *International Journal of Child and Adolescent Health*, 9(4), 413–422.
- Lotfi S. Meydan S., & Erbaş K. (2020). Investigation of the Effects of Perceived Helicopter Mother Attitude on Self-Esteem and Negative Problem Orientation in University Students. *Arc Health Sci Res*, 7(3), 231-7. <https://doi.org/10.5152/ArcHealthSciRes.2020.19045>
- Merriam, S. B. (2013). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. Wiley.
- Miller-Ott, A. E. (2016). Helicopter parenting, family communication patterns, and out-of-class communication with college instructors. *Communication Research Reports*, 33(2), 173-176. <https://doi.org/10.1080/08824096.2016.1154836>
- Morris, A. (2015). A practical introduction to in-depth interviewing. Sage Publications. An interview with Hara Estroff Marano and Lenore Skenazy. *American Journal of Play*, 3(4), 423–442. <https://doi.org/10.4135/9781473921344>
- Nelson, MK. (2010). *Parenting out of control: Anxious parenting in uncertain times*. New York University Press, New York.
- Onwuegbuzie, A. J., & Leech, N.L. (2007). A Call for qualitative power analyses. *Quality & Quantity*, 41, 105-121.

- Özdemir, M.B. (2023). Değişen dünyada yeni bir ebeveynlik yaklaşımı: Helikopter ebeveynlik, *Alanyazın*, 4(1), 21-31. <https://doi.org/10.59320/alanyazin.1286311>
- Patton, M. (2014). *Qualitative research & evaluation methods*. Sage.
- Perry, N. B., Dollar, J. M., Calkins, S. D., Keane, S. P., & Shanahan, L. (2018). Childhood self-regulation as a mechanism through which early overcontrolling parenting is associated with adjustment in preadolescence. *Developmental psychology*, 54(8), 1542. <https://doi.org/10.1037/dev0000536>
- Richardson, M., Abraham, C., & Bond, R. (2012). Psychological correlates of university students' academic performance: A systematic review and meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 138(2), 353-387. <https://doi.org/10.1037/a0026838>
- Rousseau, S., Scharf, M. (2018). Why people helicopter parent? An actor-partner interdependence study of maternal and paternal prevention/promotion focus and interpersonal/self-regret. *Journal of Social and Personal Relationships*. 35(7), 919-935. <https://doi.org/10.1177/02654075177005>
- Salman Yıkılmış, M. (2020). Nitel araştırmalarda e-görüşme tekniği. *Trakya University Journal of Social Science*, 22(1), 183-197. doi: <https://doi.org/10.26468/trakyasobed.556296>
- Sarı, B. & Çiftçi, S. (2023). Velilerin sahip oldukları ebeveyn tutumlarının öğretmen, öğrenci ve sınıfa yansımalarının incelemesi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi (AKEF) Dergisi*, 5(3), 1400-1420. <https://doi.org/10.38151/akef.2023.117>
- Scharf, M., Rousseau, S., & Bsoul, S. (2017). Overparenting and young adults' interpersonal sensitivity: Cultural and parental gender-related diversity. *Journal of Child and Family Studies*, 26, 1356-1364. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0652-x>
- Schiffirin, H.H., Miriam, L.M. (2017). The effects of helicopter parenting on academic motivation. *Journal of Child and Family Studies*, 26(5), 1472-1480. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0658-z>
- Segrin, C., Wosidlo, A., Givertz, M., Bauer, A., & Murphy, M. T. (2012). The association between overparenting, parent-child communication, and entitlement and adaptive traits in adult children. *Family Relations*, 61(2), 237- 252. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2011.00689.x>
- Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and Quasi-Experimental Designs for Generalized Causal Inference*. Houghton Mifflin.
- Sharts-Hopko, N. C. (2002). Assessing rigor in qualitative research. *Journal of the Association of Nurses In Aids Care*, 13 (4), 84-86.
- Türker, M. & Bahçeci, F. (2024). New generation parenting attitude: Helicopter parenting. *Alanyazın*, 5(1), 45-56. <https://doi.org/10.59320/alanyazin.1452153>
- Uluş, İ. ve Aksoy, A. B. (2014) *The impact of helicopter parenting on the social connectedness and anxiety level of university students*. In: Kratochvilova H, Kratochvil R, (eds) Proceedings of IAC-SSaH 4. Prague: Czech Institute of Academic Education. (p.199-04)
- Yaşın, Ç.O. (2018). *Helikopter anne-baba sahibi y kuşağının iş ve yaşam tatmini üzerine sosyolojik bir analiz* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı.
- Yavaş, T. (2007). *Kırsal alanda ve kent merkezinde çalışan sınıf öğretmenlerinin iş doyumu*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Yazgan, A.M. (2022). Proje çocuklar ve helikopter ebeveynler üzerine bir analiz. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 22(55), 227-258. <https://doi.org/10.21560/spcd.vi.776675>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11.bas.). Seçkin, Ankara.
- Yılmaz H. (2019). İyi ebeveyn, çocuğu için her zaman her şeyi yapan ebeveyn değildir: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) geliştirme çalışması. *Journal of Early Childhood Studies*, 3(1), 3-30. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967201931114>
- Yılmaz, H. ve Büyükcebeci, A. (2019). Bazı pozitif psikoloji kavramları açısından helikopter ebeveyn tutumlarının sonuçları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(54), 707-744.
- Yılmaz, H. (2020a). Aşırı ebeveynliğin olası sonucu: Helikopter anne baba tutumunun ego enflasyonunu yordama gücü, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 10(2), 523-554 <https://doi.org/10.14527/pegagog.2020.018>

- Yılmaz, H. (2020b). Türkiye’de helikopter ebeveynlik eğilimi ve helikopter ebeveynlerin demografik özellikleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 46,133-160. <https://doi.org/10.21560/spcd.v20i54504.540233>
- Yin, R. K. (2018). *Case Study Research and Applications: Design and Methods*. Sage Publications.
- Yoo, G., Liu, X. & Cho, S. (2016). Effects of perceived helicopter parenting on subjective well-being among chinese undergraduate students. Conference: CASS and ISA RC06 Conference *Social Change and Family Developments on May 27th at Chinese Academy of Social Sciences in Beijing, China*
- Zienty, L. & Nordling, J. (2018). *Fathers are helping, mothers are hovering: Differential effects of helicopter parenting in college first-year students*. <https://digitalcommons.augustana.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1359&context=celebrationoflearning> (Erişim: 05.04.2025)